

آموزش مهارت‌های سواد اطلاعاتی

ویراست دوم

تألیف

فرگس خالقی

عضو هیئت علمی دانشگاه قم

مرضیه سیامک

عضو هیئت علمی مرکز منطقه‌ای اطلاع‌رسانی علوم و فناوری

ویراستار علمی

دکتر حیران خوانساری

دکترای علم اطلاعات و دانش‌شناسی

عضو هیئت علمی دانشگاه قم

ویراستار ادبی

عبدالحسین طالعی

عضو هیئت علمی دانشگاه قم

خالقی، نرگس ۱۳۵۴-

آموزش مهارت‌های سواد اطلاعاتی / مولفان نرگس خالقی، مرضیه سیامک؛ ویراستار علمی جیران

خوانساری، ویراستار ادبی عبدالحسین طالعی

تهران: نشر کتابدار، ۱۳۹۲

۱۶۸ ص. - (کتابدار: ۲۶۴)

وضعیت فهرست‌نویسی: فیپا

یادداشت: کتابنامه

موضوع: سواد اطلاعاتی

موضوع: بازیابی اطلاعاتی

موضوع: جامعه اطلاعاتی

موضوع: اطلاع‌رسانی

شناسه افزوده: الف. سیامک مرضیه، ۱۳۶۴-

شناسه افزوده: ب. خوانساری جیران، ۱۳۳۴- ویراستار

شناسه افزوده: ج. طالعی عبدالحسین، ۱۳۴۰- ویراستار

رده کتبه: ۱۳۹۲ / ۲۸ خ / ۳۰۷۵ ZA

رده دیوینی: ۲۸/۷

شماره کتابشناسی ملی: ۳۲۷۵۱۷۳

www.ketabdar.org
mohseni@ketabdar.org

عنوان: آموزش مهارت‌های سواد اطلاعاتی

مؤلفان: نرگس خالقی، مرضیه سیامک

ویراستار علمی: دکتر جیران خوانساری

ویراستار ادبی: عبدالحسین طالعی

مجموعه کتابدار: ۲۶۴

نوبت چاپ: ویراست اول، ۱۳۸۹، ویراست دوم، چاپ اول، ۱۳۹۲

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۷۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۲۴۱-۰۰۷۰-۲

تلفن: ۸۸۴۸۱۳۵۳ / ۸۸۹۷۹۵۶۱

دورنگار: ۸۸۹۷۹۵۶۰ / همراه: ۰۹۱۲۱۸۸۳۵۸۱

نشانی پخش: کتابدار، تهران، صندوق پستی ۱۴۱۵۵ / ۱۹۷۳

فهرست مطالب

۳۶	بریده جراید	۷	پیش گفتار
۳۶	جزوه‌ها	۹	پیش گفتار ویراست دوم
۳۶	مواد دیداری و شنیداری	۱۱	مقدمه: ضرورت آشنایی با سواد اطلاعاتی
۳۷	منابع الکترونیک	۱۳	فهرست مآخذ
۳۹	فهرست مآخذ	۱۵	فصل ۱: چگونه آغاز کنیم؟
۴۱	فصل ۳: جست و جو در کتابخانه	۱۶	تشخیص نیاز اطلاعاتی
۴۲	روشهای سازماندهی مواد در کتابخانه	۱۶	انتخاب موضوع
۴۳	رده‌بندی دهنده دیویی	۱۸	موضوع کلی و موضوع خاص
۴۴	رده‌بندی کنگره	۲۰	اطلاعات اولیه
۴۵	جست و جو در فهرستهای رایانه‌ای	۲۰	اطلاعات اولیه را چگونه به دست آوریم؟
۴۶	فهرست پیوسته سیمرغ	۲۱	راهبرد جست و جو
۴۸	جست و جوی ساده	۲۳	واژگان مهارشده و کلیدواژه‌ها
۵۱	جست و جوی پیشرفته	۲۳	واژگان مهارشده
۵۱	انواع عملگرها	۲۵	کلیدواژه‌ها
۵۲	عملگرهای بین‌فیلدی	۲۶	فهرست منابع
۵۴	عملگرهای درون‌فیلدی	۲۷	فصل ۲: انواع منابع اطلاعاتی
۵۵	عملگرهای "یا"	۲۷	منابع مرجع
۵۷	فهرست مآخذ	۲۸	منابع ردیف اول
۵۹	فصل ۴: جست و جو در پایگاه‌های اطلاعاتی	۲۹	منابع ردیف دوم
۶۰	نکات مهم جست و جو	۳۰	منابع ردیف سوم
۶۲	معرفی پایگاه‌ها	۳۰	کتابها
۶۲	پایگاه‌های اطلاعاتی فارسی	۳۰	نشریه‌های ادواری
۶۳	پایگاه پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات	۳۱	مجله‌های عمومی و مجله‌های علمی
۶۴	پایگاه اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی	۳۲	تعریف مجله‌های دسترسی آزاد
۶۵	بانک اطلاعات نشریات کشور	۳۲	پایان‌نامه‌ها
۶۶	مرکز منطقه‌ای اطلاع‌رسانی علوم و فناوری	۳۳	گزارش تحقیق
۶۸	پایگاه‌های انگلیسی	۳۴	گزارش گردمایی‌ها
۶۹	پایگاه‌های عربی	۳۴	نقد‌ها، بازنگریها و بررسیها
۶۹	پایگاه مجلات تخصصی نور	۳۵	پروانه‌های ثبت اختراعات
۷۰	فهرست پیوسته کتابخانه ملی ایران	۳۵	استانداردها
۷۲	فهرستگان	۳۶	اسناد و مدارک منتشر شده
۷۳	پایگاه اطلاع‌رسانی کتابخانه‌های ایران	۳۶	آگاهی‌نامه‌ها یا خبرنامه‌ها
۷۳	پرتال جامع علوم انسانی		

۱۰۴	۲. هدف	۷۴	پایگاه‌های اطلاعاتی خارجی
۱۰۴	۳. محتوا	۷۵	پایگاه اطلاعاتی ایسکو
۱۰۴	۴. مسئول / مالک	۷۵	پایگاه اطلاعاتی ساینس دایرکت ^۱
۱۰۵	۵. عدم سوگیری	۷۶	پایگاه اطلاعاتی امرالد
۱۰۵	۶. تاریخ تولید / روزآمد بودن	۷۸	پایگاه اطلاعاتی پروکست
۱۰۵	۷. مخاطب	۷۹	پایگاه اطلاعاتی اشیرینگر
۱۰۵	۸. تصویر	۸۰	فهرست مآخذ
۱۰۵	۹. ساختار	۸۳	فصل ۵: جست و جو در وب
۱۰۶	فهرست مآخذ	۸۴	اینترنت چیست؟
۱۰۷	فصل ۷: استناد به منابع اطلاعاتی	۸۵	آدرس اینترنتی (یو آر ال) چیست؟
۱۰۸	تعریف استناد	۸۵	چگونه یک آدرس اینترنتی را بخوانیم؟
۱۰۸	معرفی دو شیوه استناددهی	۸۷	دامنه / تلمروهای وب
۱۰۹	شیوه‌های استناد برومنتی	۸۸	کدهای انواع سازمانها
۱۱۰	شیوه‌های استناد درون‌متنی	۸۹	شیوه‌های دسترسی به اطلاعات در وب
۱۱۱	شیوه‌نامه انجمن روانشناسی آمریکا	۹۰	ابزارهای جست و جو در وب
۱۱۱	شیوه‌نامه انجمن زبان مدرن آمریکا	۹۰	راهنماهای وب
۱۱۲	استناد درون متن به شیوه APA	۹۱	مرور و جست و جو در راهنماهای وب
۱۱۲	استناد درون‌متن به شیوه MLA	۹۲	موتورهای کاوش
۱۱۴	استناد در پایان اثر به شیوه APA	۹۳	فراموتورهای کاوش
۱۱۸	استناد در پایان اثر به شیوه MLA	۹۴	موتورهای کاوش علمی
۱۲۵	فهرست مآخذ	۹۴	وب پنهان / وب نامرئی چیست؟
۱۲۷	فصل ۸: اصول اخلاقی در نگارش و پژوهش	۹۵	روشهای اطلاع‌یابی در وب پنهان
۱۲۸	حق نسخه‌داری		توصیه‌هایی برای انتخاب کلیدواژه هنگام جست
	حقوق مادی یا اقتصادی پدیدآورنده ۱۲۸	۹۶	و جو در ابزارهای جست و جو
	۲. حقوق معنوی یا اخلاقی پدیدآورنده ۱۲۸	۹۶	راهنماهای جست و جو
۱۲۹	استفاده مصفانه	۹۷	جست و جو در عنوان
۱۲۹	سرقت ادبی	۹۷	جست و جوی عبارتی
۱۳۰	نقل قول و بازگویی	۹۷	جست و جو با استفاده از کوتاه‌سازی
۱۳۲	نمونه‌هایی از اعمال مجاز در طراحی صفحه‌های وب	۹۸	جست و جو با عملگر نزدیک‌یابی
۱۳۳	فهرست مآخذ	۹۹	فهرست مآخذ
۱۳۳	فهرست کل منابع	۱۰۱	فصل ۶: ارزیابی منابع اطلاعاتی
	پی‌افزود ۱: ترجمه تأیید شده استاندارد قابلیت‌های سواد	۱۰۱	ارزیابی منابع اطلاعاتی چاپی
۱۳۹	اطلاعاتی برای آموزش عالی	۱۰۲	۱. اعتبار پدیدآور
	پی‌افزود ۲: پرستنامه سنجش سواد اطلاعاتی	۱۰۲	۲. هدف
۱۴۹	دانشجویان	۱۰۲	۳. صحت
۱۶۵	واژه‌نامه انگلیسی به فارسی	۱۰۲	۴. جاری بودن
۱۶۷	نمایه	۱۰۲	۵. عدم سوگیری / غرض‌ورزی
		۱۰۲	۶. تناسب موضوعی
		۱۰۳	ارزیابی صفحه‌های وب
		۱۰۴	۱. اعتبار پدیدآورنده

پیش‌گفتار

عصر اطلاعات، فراگیری مهارت‌های سواد اطلاعاتی را به ضرورتی انکارناپذیر بدل کرده است که یکی از مهم‌ترین نتایج آن یادگیری مادام‌العمر است.

ارتقای سطح سواد اطلاعاتی، نقش بسزایی در ایجاد فرهنگ اطلاعاتی، بهره‌گیری صحیح از فناوری اطلاعات و در نهایت افزایش سواد ملی ایفا می‌کند. بسیاری از کشورها از جمله چین، سنگاپور، استرالیا، نیوزلند و کانادا به درک این مهم رسیده‌اند و سعی در ایجاد برنامه‌های آموزشی مدون و یکپارچه به منظور افزایش سطح سواد اطلاعاتی افراد جامعه به‌ویژه دانش‌آموزان و دانشجویان داشته‌اند. در کشور ما، به‌نظر می‌رسد هنوز اجرای این‌گونه برنامه‌ها، به‌طور جدی آغاز نشده است. این در حالی است که نتایج پژوهش‌ها از جمله پایان‌نامه دکترای علی‌حسین قاسمی درباره "سنجش سواد اطلاعاتی دانشجویان تحصیلات تکمیلی کشور" و پایان‌نامه کارشناسی ارشد مرضیه سیامک درباره "سنجش سواد اطلاعاتی دانشجویان دانشگاه فردوسی مشهد در مقطع کارشناسی" و بسیاری از پژوهش‌های مشابه گویای این واقعیت است که نمره سواد اطلاعاتی دانشجویان، حتی از نصف نمره استاندارد سطح سواد اطلاعاتی پایه، بسیار کمتر است. این امر، نگارندگان را بر آن داشت تا کتابی را به زبان ساده درباره آموزش سواد اطلاعاتی پایه تدوین نمایند. تدریس درس سواد اطلاعاتی به دانشجویان کارشناسی و کاردانی کتابداری فرصتی شد تا از بازخورد آن در تدوین و تنظیم مطالب و فصل‌ها استفاده نماییم. همچنین سعی شده است تا از نظرات دانشجویان دیگر رشته‌ها نیز در ارائه مطالب استفاده شود.

شالوده و بن‌مایه این اثر، استانداردهای سواد اطلاعاتی و کتاب Learning to Learn: A Guide to becoming information literate نوشته آن مارلو ری‌دلینگ^۱ و جزوه درس سواد اطلاعاتی کالج لیک‌لند^۲ (به‌ویژه در تنظیم مطالب فصل اول) است.

-
- 1 . Ann Marlow Riedling
  - 2 . Lake Land College

تلاش شد تا تمام استانداردهای سواد اطلاعاتی پایه در ۸ فصل آموزش داده شود. باید تاکید نماییم که بیشتر مهارت‌های مربوط به استانداردهای سواد اطلاعاتی، در قالب تنها یک متن درسی قابل ارائه نیست، بلکه به کار و تمرین نیاز دارد.

امید است مطالب کتاب، مورد استفاده مخاطبان آن قرار گیرد و شروعی برای گام‌های مؤثر بعدی باشد. مؤلفان امیدوارند در ویرایش‌های بعدی از نظرات، انتقادات و پیشنهادات همکاران، دوستان و دانشجویان بهره‌برند. همچنین، سپاس خود را از خانم دکتر جیران خوانساری و آقای عبدالحسین طالعی که زحمت ویرایش علمی و ادبی اثر را تقبل نمودند، آقای دکتر علی حسین قاسمی به خاطر راهنمایی‌های ارزنده، خانم‌ها هانیه دهقان‌نیری، محبوبه سیامک، دکتر زهرا جعفرزاده کرمانی، آقای سیدمحمد رضوی، مدیر و کارکنان محترم انتشارات دانشگاه قم و نشر کتابدار ابراز می‌دارند.

نرگس خالقی

عضو هیئت علمی دانشگاه قم
Nkhaleghi87@gmail.com

مرضیه سیامک

عضو هیئت علمی، مرکز منطقه‌ای اطلاع‌رسانی علوم و فناوری
msiamakm@gmail.com

پیش‌گفتار ویراست دوم

به راه بادیه رفتن به از نشستن باطل   که گر مراد نیابم به قدر وسع بکوشم

ویراست اول کتاب - اولین تجربه مؤلفان اثر با رویکرد کاربردی به مهارت‌های سواد اطلاعاتی - در سال ۱۳۸۹ منتشر شد. ویراست دوم، نتیجه مطالعات بیشتر و تدریس درس "آشنایی با سواد اطلاعاتی" و همچنین نکته‌هایی است که برخی از دوستان، همکاران و دانشجویان ذکر کردند.

رفع اشتباهات تایپی، سازماندهی برخی مطالب به شکل منسجم‌تر یا در قالب جدول، به‌روزرسانی نشانی‌های اینترنتی و منابع وبی، افزودن و شرح و تفصیل برخی مفاهیم و ابزارها از جمله اصطلاحنامه‌ها، نمایه‌نامه‌ها و چکیده‌نامه‌ها، موتورهای جستجوی علمی، نرم‌افزارهای مدیریت اطلاعات و استانداردها، افزودن و به‌روزرسانی اطلاعات مربوط به پایگاه‌های اطلاعاتی فارسی و خارجی، افزودن و به‌روزرسانی تصاویر مرتبط با مطالب، از جمله موارد اصلاح شده است.

ویراست دوم، بدون تلاش، مساعدت و پیگیری‌های خانم پروین گودرزی (کتابدار ارشد کتابخانه کوثر دانشگاه قم) دشوار می‌نمود. از آقای حمید محسنی، مدیر نشر کتابدار و همکاران وی سپاسگزاری و برایشان آرزوی موفقیت داریم. مؤلفان، بنیادین هرگونه نقد و نظر خوانندگان و مخاطبان خواهند بود.

ننگس خالقی

عضو هیئت علمی دانشگاه قم

تیر ماه ۱۳۹۲

مقدمه: ضرورت آشنایی با سواد اطلاعاتی

ارتقای سطح سواد ملی، یکی از اهداف فرهنگی تمام کشورهای جهان است. واژه "سواد" قدمتی بسیار طولانی دارد و تکامل تدریجی داشت. "سواد" در برگیرنده مهارت‌های مورد نیاز برای هر شخص است تا بتواند نقش مناسبی را در جامعه ایفا کند. ساده‌ترین حالت سواد، مشتمل بر توانمندی‌های کاربرد زبان است. بدین معنا که فرد با سواد، قادر به خواندن، نوشتن و درک زبان بومی خود باشد.

اما امروزه، با توجه به تغییرات و تحولات عصر حاضر، حجم وسیع اطلاعات و گستردگی، پراکندگی و تولید شتابنده دانش در حوزه‌های مختلف علم، هر فرد، نیازمند فراگیری مهارت‌ها و توانمندی‌هایی فراتر از سواد سنتی است تا وی را در همگامی با این تغییرات و تحولات و به ویژه در بهره‌گیری از اطلاعات، یاری رساند. شرط موفقیت در این عصر، برخورداری از قابلیت‌هایی است که فرد بتواند به واسطه آن‌ها به تشخیص نیاز اطلاعاتی بپردازد؛ از میان انبوه اطلاعات، مناسب‌ترین منبع اطلاعات را برای نیاز اطلاعاتی خاص خود انتخاب کند؛ اطلاعات مورد نیاز خود را مکان‌یابی و ارزیابی کند و در نهایت مورد استفاده قرار دهد. این‌گونه مهارت‌ها و توانایی‌ها در عبارت "سواد اطلاعاتی" خلاصه می‌شود.

نخستین بار در سال ۱۹۷۴، پی. جی. زورکوفسکی^۱ عبارت "سواد اطلاعاتی" را به کار برد. از اوایل دهه هفتاد میلادی، مفهوم سواد و مهارت‌های اطلاعاتی به شیوه‌های متفاوتی مورد تعریف و تفسیر قرار گرفته است. در متون آموزشی عبارت‌هایی مانند "مهارت‌های مطالعه"، "مهارت‌های تحقیق"، "مهارت‌های کتابخانه"، "یادگیری مادام‌العمر" و "تفکر خلاق" به جای مفهوم سواد اطلاعاتی مورد استفاده قرار گرفته‌اند.

با آغاز دهه ۱۹۹۰ تعریف انجمن کتابداری آمریکا^۲ از سواد اطلاعاتی پذیرفته شد و به بحثی مهم در حوزه کتابداری تبدیل گردید. تعریف ارائه شده از سوی انجمن کتابداران آمریکا به عنوان یکی از دستاوردهای مهم و ارزنده این انجمن در خصوص سواد اطلاعاتی، پر

---

1 . Zurkowski

2 . American library Association (<http://www.ala.org>)

استفاده‌ترین تعریف ارائه شده در این زمینه است و بیشترین استناد را به خود اختصاص داده است.

سواد اطلاعاتی، بنا به تعریف انجمن کتابداری آمریکا، به مجموعه توانمندی‌هایی گفته می‌شود که "افراد به کمک آن می‌توانند زمان نیاز به اطلاعات را تشخیص دهند و به مکان‌یابی و استفاده مؤثر از اطلاعات مورد نیاز بپردازند" (ALA, 1989). بنابراین، فرد باسواد اطلاعاتی کسی است که: ۱. یاد می‌گیرد زمانی را که به اطلاعات نیاز دارد، تشخیص دهد. ۲. می‌آموزد محیط‌های اطلاعاتی موجود را بررسی کند و بهترین منابع اطلاعاتی برای پاسخ‌گویی به نیاز اطلاعاتی و چگونگی ایجاد یک راهبرد جست و جوی موفق را تشخیص دهد. ۳. می‌آموزد که اطلاعات بازیابی شده را ارزیابی کند و ۴. به منظور حل مسئله، عقاید را با هم ترکیب و سازماندهی کند و راه حلی برای آن نشان دهد. در واقع فرد باسواد اطلاعاتی، کسی است که یاد گرفته چگونه یاد بگیرد.

همچنین، در زمینه سواد اطلاعاتی، استانداردهای مختلفی تهیه شده است. مهم‌ترین و متداول‌ترین این استانداردها، استاندارد قابلیت‌های سواد اطلاعاتی برای آموزش عالی، تدوین انجمن کتابخانه‌های دانشکده‌ای و پژوهشی^۱ در ژانویه سال ۲۰۰۰ است. این استاندارد به زبان‌های مختلفی از جمله فارسی ترجمه شده و در بسیاری از کشورها مورد استفاده دست-اندرکاران آموزش و سنجش سواد اطلاعاتی قرار گرفته است. استانداردهای سواد اطلاعاتی برای آموزش عالی، مشتمل بر پنج استاندارد و بیست و دو شاخص عملکردی است که بر نیازهای دانشجویان آموزش عالی در همه سطوح متمرکز شده است. افزون بر این، حاوی طیفی از برآوردها به منظور سنجش میزان پیشرفت دانشجویان در امر سواد اطلاعاتی است (پی‌افزود شماره ۱). قابلیت‌های ارائه شده این استاندارد، بیانگر نمای کلی از فرایندی است که اعضای هیئت علمی، کتابداران و دانشجویان به وسیله آن می‌توانند نشان‌گرهای خاصی را که مشخص‌کننده یک دانشجوی باسواد اطلاعاتی است، تعیین کنند. این قابلیت‌ها به دانشجویان کمک می‌کند تا نسبت به لزوم اتخاذ یک رویکرد فراشناختی در یادگیری

۱. زیرمجموعه انجمن کتابداران آمریکاست.

۲. ترجمه فارسی این استاندارد به قلم دکتر علی‌حسین قاسمی است:

قاسمی، علی‌حسین (۱۳۸۵). استاندارد قابلیت‌های سواد اطلاعاتی برای آموزش عالی. فصلنامه علوم و فناوری اطلاعات، دوره ۲۱، شماره ۴، صص. ۹۷-۱۱۹.

حساس شوند و آنان را از اقدامات مشخصی که برای گردآوری، تحلیل، و کاربرد اطلاعات لازم است، آگاه می‌سازد.

فراگیری مهارت‌های مطرح شده در این استاندارد، برای تمامی افراد، به‌ویژه دانشجویان، حائز اهمیت است؛ زیرا با توجه به روند سریع پیشرفت دانش، دانشجویان به منظور دسترسی، درک و بهره‌گیری بهینه از دانش روز جامعه، نیازمند مهارت‌های سواد اطلاعاتی هستند. دانشجوی باسواد اطلاعاتی، فردی پویاست که نه تنها در دوران تحصیل، بلکه در همه عرصه‌های زندگی، می‌تواند استفاده اصولی از مهارت‌های جست و جوی اطلاعات، نیازهای فردی و اجتماعی خود را برطرف سازد.

در این اثر، سعی بر آن است که به آموزش مهارت‌های سواد اطلاعاتی پرداخته شود. در واقع، ما کوشیده‌ایم که چگونه یادگرفتن را به افراد علاقمند به یادگیری مادام‌العمر، آموزش دهیم. به همین منظور، کتاب حاضر گام به گام مراحل سواد اطلاعاتی پایه را در اختیار شما قرار می‌دهد. انتظار می‌رود پس از مطالعه هر فصل، به سؤال‌ها و تمرین‌های آن پاسخ دهید. همچنین، همگام با مطالعه این کتاب، با انتخاب موضوعی مناسب، نگارش را آغاز کنید و تمامی فرایندهای سواد اطلاعاتی مورد انتظار را که به‌طور مستقیم و غیرمستقیم قصد آموزش آن را داریم - تحقق بخشید.

در پایان، به این نکته توجه می‌دهد که وقتی سخن از آموزش به میان می‌آید، سنجش کمیت و کیفیت آموخته‌ها مطرح می‌شود. از این رو، پیشنهاد می‌کنیم قبل و بعد از مطالعه این اثر، میزان یادگیری و توانایی خود را در زمینه سواد اطلاعاتی با پرسشنامه استاندارد تهیه شده - که در پیافرود ۲ ارائه شده است - بسنجید.

فهرست ماخذ

۱. بیرخ، مهری (۱۳۸۶). آموزش سواد اطلاعاتی: مفاهیم، روش‌ها و برنامه‌ها. تهران: کتابدار.
۲. قاسمی، علی‌حسین (۱۳۸۵). استاندارد قابلیت‌های سواد اطلاعاتی برای آموزش عالی. فصلنامه علوم و فناوری اطلاعات، دوره ۲۱، شماره ۴، ص. ۹۷-۱۱۹.
۳. قاسمی، علی‌حسین (۱۳۸۵). بررسی وضعیت سواد اطلاعاتی دانشجویان تحصیلات تکمیلی و انطباق آن با استانداردهای سواد اطلاعاتی ACRL و چهار سند ملی. پایان نامه دکتری. دانشگاه فردوسی، مشهد.
۴. نظری، مریم (۱۳۸۴). سواد اطلاعاتی. تهران: مرکز اطلاعات و مدارک علمی ایران.
5. ACRL (2000). *Information literacy competency standards for higher education*. Chicago: Illinois. Retrieved September 30, 2009, from <http://www.ala.org/ala/acrl/standards/standards.pdf>
6. ALA (1989). *The 1989 report of the presidential committee on information literacy*. Retrieved September 30, 2009, from <http://www.ala.org/acrl/nili/ilit1st.html>